

POSTANOWIENIE

Dnia 21 października 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Koziół

po rozpoznaniu w dniu 21 października 2014 r.,
sprawy **M. C.**
skazanego z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.
z powodu kasacji, wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w B.
z dnia 1 kwietnia 2014 r.,
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w B.
z dnia 8 października 2013 r.

I. oddala kasację jako oczywiście bezzasadną;

**II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. S. –
Kancelaria Adwokacka kwotę 442 zł i 80 gr (czterysta czterdzieści
dwa złote i osiemdziesiąt groszy), w tym 23% podatku VAT, za
sporządzenie i wniesienie kasacji w sprawie skazanego M. C.;**

**III. obciąża skazanego M. C. kosztami sądowymi
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w B. wyrokiem z dnia 8 października 2013 r., uznał M. C. za winnego tego, że w dniu 10 kwietnia 2011r, w G., działając wspólnie i w porozumieniu z D. B., w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, poprzez użycie przemocy wobec J. S. polegającej na biciu pięściami oraz kopaniu go po całym ciele, zabrał mu w celu przywłaszczenia środki pieniężne w wysokości 320 złotych, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu pięciu lat po odbyciu kary 1 roku i 4

miesiący pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w C. z dnia 29 stycznia 2004 r., za przestępstwo z art. 207 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., którą odbywał w okresie od 5 lipca 2006 r., do 5 listopada 2007 r., tj. czynu wyczerpującego znamiona określone w art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to na mocy tych przepisów wymierzył mu karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności zaliczył mu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie, tj. od dnia 10 kwietnia 2011 r. do dnia 12 kwietnia 2011 r. Na mocy art. 415 § 4 k.p.k. zasądził od niego na rzecz pokrzywdzonego kwotę 320 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 10 kwietnia 2011r. do dnia zapłaty tytułem odszkodowania. Na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. oraz art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o płatach w sprawach karnych zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych.

Od powyższego wyroku apelację złożył obrońca M. C. Zarzucił w niej:

1. obrazę prawa materialnego tj. art. 280 § 1 k.k. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie oraz art. 191 § 2 k.k. poprzez jego niewłaściwe niezastosowanie - w sytuacji, gdy z ustalonego przez Sąd I instancji stanu faktycznego wynika, iż działanie oskarżonego oraz innego ustalonego sprawcy znamionował zamiar wymuszenia przemocą zwrotu wierzytelności przysługującej D. B. wobec pokrzywdzonego J.S., nie zaś zamiar dokonania zaboru w celu przywłaszczenia pieniędzy pokrzywdzonego;
2. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść zaskarżonego wyroku tj. art. 7 k.p.k. poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego i dokonanie dowolnej i wybiórczej, nie zaś swobodnej oceny zgromadzonych dowodów z wyjaśnień oskarżonego i zeznań świadków w osobach [...] oraz z zeznań pokrzywdzonego J. S. i świadków w osobach [...] oraz protokołu oględzin miejsca zdarzenia, co skutkowało oparciem dokonanych ustaleń faktycznych w istocie o treść niespójnych i niekonsekwentnych zeznań pokrzywdzonego J. S., z całkowitym pominięciem treści wyjaśnień oskarżonego oraz wskazanych powyżej świadków, z których to dowodów jednoznacznie wynika, iż

oskarżonemu nie można przypisać sprawstwa ani winy w zakresie zarzucanego mu czynu zabronionego, a jedynie popełnienie występku z art. 158 § 1 k.k.;

3. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku, mający wpływ na jego treść, a polegający na błędnym przyjęciu, iż:
 - a) pobicie pokrzywdzonego przez oskarżonego wraz z innym ustalonym sprawcą poprzedzała rozmowa pomiędzy nimi w przedmiocie istniejącego zadłużenia pokrzywdzonego wobec D. B. oraz domagania się od pokrzywdzonego zaspokojenia tego długu;
 - b) oskarżony uczestnicząc w pobiciu pokrzywdzonego działał z zamiarem zabrania pokrzywdzonemu w celu przywłaszczenia pieniędzy, nie zaś wyłącznie z zamiarem wzięcia udziału w pobiciu;
 - c) powodem pobicia pokrzywdzonego przez oskarżonego wraz z innym ustalonym sprawcą było istnienie zadłużenia pokrzywdzonego wobec D. B. i odmowa przez pokrzywdzonego uregulowania zadłużenia;
 - d) brak zgodności wersji wydarzeń w zakresie przyczyn dokonania pobicia pokrzywdzonego pomiędzy oskarżonym a drugim ustalonym sprawcą oznacza, iż wersja oskarżonego nie zasługuje na wiarę w sytuacji, gdy drugi ustalony sprawca, skazany prawomocnie za przestępstwo z art. 280 § 1 k.k., jako przyczynę pobicia wskazywał istniejące zadłużenie pokrzywdzonego wobec niego i zamiar wymuszenia zwrotu wierzytelności, nie zaś zamiar dokonania zaboru pieniędzy pokrzywdzonego w celu przywłaszczenia;
 - e) w trakcie pobicia oskarżony wyjął pieniądze z kieszeni pokrzywdzonego;
 - f) pokrzywdzony w czasie pobicia posiadał przy sobie pieniądze, zwłaszcza w kwocie 320 złotych;
 - g) akcentowanie przez pokrzywdzonego, znajdującego się w stanie nietrzeźwości, pobitego i z rozdartymi kieszeniami ubrania, iż miał zostać okradziony przez oskarżonego, świadczy o dokonaniu przez oskarżonego zaboru w celu przywłaszczenia pieniędzy pokrzywdzonego;

- h) zapamiętanie przez pokrzywdzonego, znajdującego się w stanie nietrzeźwości, pobitego i z rozdartymi kieszeniami ubrania, okoliczności posiadania przezeń batonów czekoladowych świadczy o zapamiętaniu przezeń w sposób dostateczny istotnych elementów incydentu - w sytuacji, gdy pokrzywdzony nie potrafił w spójny i konsekwentny sposób przedstawić relacji ze zdarzenia, a w szczególności pomimo długotrwałych prób wyliczyć, ile w czasie zdarzenia posiadał pieniędzy;
4. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku, mający wpływ na jego treść, a polegający na zaniechaniu dokonania ustaleń w przedmiocie:
- a) przyczyn pobicia pokrzywdzonego przez oskarżonego wraz z innym ustalonym sprawcą, polegających na spożyciu przez pokrzywdzonego żywności D. B. wbrew jego woli, a następnie zwracaniu się do D. B. słowami wulgarnymi;
- b) sposobu życia pokrzywdzonego przed dokonaniem jego pobicia, nadużywania przezeń alkoholu, pomawiania innych osób o dokonanie zaboru pieniędzy i innych rzeczy należących do pokrzywdzonego lub o pobicie pokrzywdzonego, licznych zatargów pokrzywdzonego z otoczeniem i wpływu tych okoliczności na treść niespójnych i niekonsekwentnych zeznań pokrzywdzonego;
- c) podejmowanych przez pokrzywdzonego prób uzyskania korzyści majątkowej za zmianę jego zeznań na korzyść oskarżonego;
- d) braku istnienia możliwości posiadania przez pokrzywdzonego w czasie dokonania jego pobicia pieniędzy w kwocie 320 złotych;
- e) braku posiadania przez oskarżonego albo drugiego ustalonego sprawcę pieniędzy mających być zabranymi pokrzywdzonemu,
- i wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w zakresie punktów I II i III, poprzez uznanie oskarżonego za winnego popełnienia występku z art. 191 § 2 k.k. i wymierzenie mu kary pozbawienia wolności w dolnych granicach ustawowego zagrożenia, z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres trzech lat próby, ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku w zakresie punktów I, i III, poprzez uznanie oskarżonego za winnego popełnienia występku z art. 158 § 1 k.k.

wymierzenie mu kary pozbawienia wolności w dolnych granicach ustawowego zagrożenia, z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres trzech lat próby, bądź też ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 1 kwietnia 2014 r., zaskarżony wyrok utrzymał w mocy, uznając apelację obrońcy oskarżonego za oczywiście bezzasadną i zwolnił oskarżonego od kosztów postępowania odwoławczego.

Od powyższego wyroku kasację złożył obrońca skazanego M. C., zarzucając:

- I. rażące naruszenie prawa materialnego, mające istotny wpływ na treść orzeczenia tj. art. 280 § 1 k.k., poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, oraz art. 191 § 2 k.k. poprzez jego niewłaściwe niezastosowanie - w sytuacji, gdy z ustalonego przez Sąd I instancji i zaaprobowanego przez Sąd II instancji stanu faktycznego wynika, iż działanie oskarżonego oraz innego ustalonego sprawcy znamionował zamiar wymuszenia przemocą zwrotu wierzytelności przysługującej D. B. wobec pokrzywdzonego J. S., nie zaś zamiar dokonania zaboru w celu przywłaszczenia pieniędzy pokrzywdzonego;
- II. rażące naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść orzeczenia tj.:
 1. art. 7 k.p.k. poprzez zaaprobowanie ustaleń faktycznych Sądu I instancji dokonanych w wyniku dowolnej, nie zaś swobodnej oceny dowodów przeprowadzonych w sprawie, w szczególności wyjaśnień oskarżonego i zeznań świadków w osobach: [...] oraz z zeznań pokrzywdzonego J. S. i świadków w osobach: [...], oraz protokołu oględzin miejsca zdarzenia, co skutkowało oparciem dokonanych ustaleń faktycznych w istocie o treść niespójnych i niekonsekwentnych zeznań pokrzywdzonego J. S., z całkowitym pominięciem treści wyjaśnień oskarżonego oraz wskazanych powyżej świadków i w konsekwencji błędnym przyjęciem, iż:
 - a) oskarżonemu nie można przypisać sprawstwa ani winy w zakresie występku z art. 158 § 1 k.k., ale popełnienie zarzucanego mu czynu zabronionego;

- b) pobicie pokrzywdzonego przez oskarżonego wraz z innym ustalonym sprawcą poprzedzała rozmowa pomiędzy nimi w przedmiocie istniejącego zadłużenia pokrzywdzonego wobec D. B. oraz domagania się od pokrzywdzonego zaspokojenia tego długu;
- c) oskarżony uczestnicząc w pobiciu pokrzywdzonego działał z zamiarem zabrania pokrzywdzonemu w celu przywłaszczenia pieniędzy, nie zaś wyłącznie z zamiarem wzięcia udziału w pobiciu;
- d) powodem pobicia pokrzywdzonego przez oskarżonego wraz z innym ustalonym sprawcą było istnienie zadłużenia pokrzywdzonego wobec D. B. i odmowa przez pokrzywdzonego uregulowania zadłużenia;
- e) brak zgodności wersji wydarzeń w zakresie przyczyn dokonania pobicia pokrzywdzonego pomiędzy oskarżonym a drugim ustalonym sprawcą oznacza, iż wersja oskarżonego nie zasługuje na wiarę - w sytuacji, gdy drugi ustalony sprawca, skazany prawomocnie za przestępstwo z art. 280 § 1 k.k., jako przyczynę pobicia wskazywał istniejące zadłużenie pokrzywdzonego wobec niego i zamiar wymuszenia zwrotu wierzytelności, nie zaś zamiar dokonania zaboru pieniędzy pokrzywdzonego w celu przywłaszczenia;
- f) w trakcie pobicia oskarżony wyjął pieniądze z kieszeni pokrzywdzonego;
- g) pokrzywdzony w czasie pobicia posiadał przy sobie pieniądze, zwłaszcza w kwocie 320 złotych;
- h) akcentowanie przez pokrzywdzonego, znajdującego się w stanie nietrzeźwości, pobitego i z rozdartymi kieszeniami ubrania, iż miał zostać okradziony przez oskarżonego, świadczy o dokonaniu przez oskarżonego zaboru w celu przywłaszczenia pieniędzy pokrzywdzonego;
- i) zapamiętanie przez pokrzywdzonego, znajdującego się w stanie nietrzeźwości, pobitego i z rozdartymi kieszeniami ubrania, okoliczności posiadania przezeń batonów czekoladowych, świadczy o zapamiętaniu przezeń w sposób dostateczny istotnych elementów incydentu - w sytuacji, gdy pokrzywdzony nie potrafił w spójny i konsekwentny

- sposób przedstawić relacji ze zdarzenia, a w szczególności pomimo długotrwałych prób wyliczyć, ile w czasie zdarzenia posiadał pieniędzy;
- j) przyczyną pobicia pokrzywdzonego przez oskarżonego wraz z innym ustalonym sprawcą nie było spożycie przez pokrzywdzonego żywności D. B. wbrew jego woli, a następnie zwracanie się do D. B. słowami wulgarnymi;
 - k) sposób życia pokrzywdzonego przed dokonaniem jego pobicia, nadużywanie przezeń alkoholu, pomawianie innych osób o dokonanie zaboru pieniędzy i innych rzeczy należących do pokrzywdzonego lub o pobicie oraz liczne zatargi pokrzywdzonego z otoczeniem nie miały wpływu na treść niespójnych i niekonsekwentnych zeznań pokrzywdzonego;
 - l) pokrzywdzony nie podejmował prób uzyskania korzyści majątkowej za zmianę jego zeznań na korzyść oskarżonego;
 - m) brak posiadania przez oskarżonego albo drugiego ustalonego sprawcę, pieniędzy mających być zabranymi pokrzywdzonemu pozostaje bez wpływu na wiarygodność wersji zdarzenia podawanej przez pokrzywdzonego;
2. art. 433 § 2 k.p.k. poprzez zaniechanie dokonania analizy wszystkich zarzutów apelacyjnych i uzasadnienia tego środka odwoławczego, a nadto dokonanie ogólnikowej jedynie analizy zarzutów apelacji i ich uzasadnienia dotyczących obrazy przepisów postępowania oraz błędu w ustaleniach faktycznych, jakich dopuścił się Sąd I instancji - co mogło mieć wpływ na treść wyroku, ponieważ wszechstronna i dokładna analiza podniesionych w apelacji zarzutów prowadziłyby do wniosku, że Sąd I instancji ustalił okoliczności faktyczne z naruszeniem przepisów postępowania wskazanych powyżej w punkcie 1 i w konsekwencji niesłusznie przypisał oskarżonemu popełnienie zarzucanego mu przestępstwa;
3. art. 457 § 3 k.p.k., poprzez pominięcie i częściowo brak rozważenia wszystkich zarzutów apelacji, w szczególności zarzutu dotyczącego obrazy prawa materialnego oraz rozważanie zarzutu rażącej niewspółmierności kary pozbawienia wolności, który nie pojawił się w apelacji, a nadto poprzez

ogólnikowe jedynie podanie, czym kierował się Sąd II instancji wydając wyrok oraz dlaczego rozważone zarzuty i wnioski apelacji uznał za niezasadne **i wniosł** o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na kasację Prokurator Prokuratury Okręgowej wniosł o oddalenie kasacji wobec jej oczywistej bezzasadności.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obrońcy skazanego M. C. jest bezzasadna w stopniu oczywistym.

Zauważyć należy, iż zarzuty obrazy art. 280 § 1 k.k. i art. 191 § 2 k.k. oraz art. 7 k.p.k. były już przedmiotem rozpoznania Sądu Okręgowego na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego od wyroku Sądu Rejonowego. Podniesienie przez skarżącego tożsamyh zarzutów w postępowaniu kasacyjnym prowadzi do wniosku, że zarzuty te w istocie skierowane są przeciwko wyrokowi Sądu pierwszej instancji i zmierzają de facto do wywołania ponownej kontroli apelacyjnej tego orzeczenia. Kasacja jest tymczasem nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia **prawomocnych wyroków sądów odwoławczych**. Tym samym zabieg, mający na celu powtórzenie zwykłej kontroli odwoławczej na etapie postępowania kasacyjnego i zmierzający do przekształcenia tego etapu w trzecią instancję, nie może być procesowo skuteczny (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2001 r., II KKN 299/01, LEX nr 51581).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego i piśmiennictwie konsekwentnie podkreśla się, iż obraza prawa materialnego polega na jego wadliwym zastosowaniu w orzeczeniu, które zostało oparte na trafnych i niekwestionowanych ustaleniach faktycznych. Tym samym obraza prawa materialnego nie ma miejsca, gdy wadliwość orzeczenia w tym zakresie jest wynikiem błędnych ustaleń faktycznych, przyjętych za jego podstawę lub naruszenia przepisów procesowych (S. Zabłocki (w:) J. Bratoszewski, L. Gardocki, Z. Gostyński, S. Przyjemski, R.A. Stefański, S. Zabłocki - Kodeks postępowania karnego. Komentarz., Warszawa 2004). Odnosząc powyższe do realiów rozpoznawanej sprawy stwierdzić należy, iż podniesiony w kasacji zarzut obrazy art. 280 § 1 k.k. i art. 191 § 2 k.k. jest całkowicie chybiony, o ile wytyka Sądowi Okręgowemu „rażące naruszenie prawa materialnego, które to miał on powielić w ślad za Sądem orzekającym w I instancji”.

Z uzasadnienia wyroku Sądu Rejonowego wynika, że Sąd ten ustalił, iż oskarżony M. C. swoim zachowaniem zrealizował ustawowe znamiona przestępstwa z art. 280 § 1 k.k. Sąd Rejonowy szczegółowo odniósł się do całości materiału dowodowego sprawy, wskazując dowody, w tym przede wszystkim zeznania [...], które stanowiły podstawę dokonanych przezeń ustaleń, jak też wskazał okoliczności, które następnie determinowały sposób ich prawnokarnej oceny. Sąd II instancji samą tą ocenę, tak jak i poprzedzające ją ustalenia faktyczne, co do kwalifikacji prawnej czynu skazanego w pełni zaakceptował, wykazując w uzasadnieniu swojego orzeczenia powody tej decyzji. Tymczasem obrońca skazanego ustalenia te próbuje ponownie podważyć. Kwestionując bowiem ustalenia Sądu I instancji odnośnie motywu działania M. C., w rzeczywistości podnosi zarzut ich błędności. Taką zaś praktykę, jako w rzeczywistości stanowiącą obejście ustawowych ograniczeń podstaw kasacji, określonych w art. 523 k.p.k., należy ocenić jako niedopuszczalną.

Nietrafny jest również zarzut naruszenia zasad określonych w art. 7 k.p.k. Argumentacja z uzasadnienia kasacji wskazuje, że skarżący w istocie upatruje obrazy tego przepisu w odmówieniu wiarygodności wyjaśnieniom M. C., oraz oparciu przez Sąd I instancji swoich ustaleń „w przeważającej mierze” o zeznania pokrzywdzonego J. S. Tymczasem skuteczne podniesienie pod adresem Sądu Odwoławczego zarzutu naruszenia art. 7 k.p.k., możliwe jest, co do zasady wówczas, gdy Sąd ten poczynił własne ustalenia faktyczne, odmienne od tych, które stanowiły podstawę orzeczenia Sądu I instancji lub też nowe ustalenia faktyczne, naruszając przy tym określoną w powołanej normie zasadę swobodnej oceny dowodów (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 5 sierpnia 2003 r., III KK 11/03, LEX nr 80301; z dnia 4 maja 2005 r., II KK 399/04, LEX nr 199795; z dnia 6 marca 2007 r., IV KK. 362/06, LEX nr 467527). W omawianym przypadku Sąd Okręgowy nie poczynił odmiennych ustaleń faktycznych, a jedynie zaaprobował ocenę dowodów, a w konsekwencji ustalenia faktyczne, poczynione przez Sąd I instancji. Wbrew twierdzeniom autora kasacji, nie można uznać za naruszenie zasady określonej w art 7 k.p.k., akceptacji przez Sąd Okręgowy przeprowadzonej przez Sąd Rejonowy oceny dowodów. Autor kasacji podnosząc ten zarzut, nie wykazał, aby orzekające Sądy zgromadzone dowody oceniły w

sposób dowolny, a nie swobodny. Zarzut rażącego naruszenia art. 7 k.p.k. wymaga bowiem wykazania wad w sposobie dokonania oceny konkretnych dowodów, podczas gdy kasacja kwestionuje jedynie wynik oceny, domagając się podzielenia oceny dokonanej przez jej autora.

Jeżeli chodzi o odniesienie się przez Sąd Okręgowy do wniosków i zarzutów apelacji, (por. wymóg z art.433 § 2 k.p.k.) uznać należy, iż uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego spełnia standard wyznaczony przez art. 457 § 3 k.p.k. Sąd Odwoławczy przeprowadził w sposób prawidłowy kontrolę instancyjną zaskarżonego apelacją orzeczenia. W uzasadnieniu swojego orzeczenia szczegółowo rozważył zarzuty apelacyjne, w tym także zarzut obrazy prawa materialnego, i przedstawił powody uznania za prawidłową przyjętą przez Sąd I instancji kwalifikację prawą czynu przypisanego M. C. Zaprezentowane przez Sąd stanowisko należy ocenić jako trafne, poprawne pod względem logicznym. Uzasadnienie orzeczenia Sądu Odwoławczego przedstawia powody wydanego rozstrzygnięcia, a także argumentację wyjaśniającą w sposób logiczny i rzeczowy, dlaczego nie podzielono zarzutów i wniosków zawartych w apelacji obrońcy. Nie należy przy tym tracić z pola uwagi, iż przepis art. 433 § 2 k.p.k. może być naruszony jedynie wówczas, kiedy Sąd Odwoławczy w ogóle nie ustosunkuje się do określonego zarzutu wskazanego w apelacji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2013 r., II KK 127/12, Prok. i Pr.- wkł. 2013, nr 5, poz. 19, LEX nr 1277698).

Zasługiwał na uwzględnienie złożony przez obrońcę wniosek o zasądzenie kosztów udzielonej pomocy prawnej. Znajduje on podstawę prawną w art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 Nr 146, poz. 1188 z późn. zm), zaś wysokość zasądzonej kwoty wynika z § 14 ust. 3 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy, z mocy art. 535 § 3 k.p.k., orzekł jak w postanowieniu.

